

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
z dnia 19 listopada 2009 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw przedstawiony projekt opiniuje co do zasady pozytywnie. Projektodawca wprowadza szereg zmian do ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, z których część wymaga jeszcze dopracowania.

Projektowany przepis art. 32a (art. 1 pkt 3 projektu) wprowadza zasadę, iż w razie zmian w organizacji sądów wojskowych, sędzia z likwidowanego sądu ma możliwość w razie braku przeszkód prawnych zostać powołanym na stanowisko w sądzie powszechnym. Podobną regulację zawiera obowiązujący art. 32 § 6 ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych, który ustanawia jednak dodatkową przesłankę tj. istnienia "możliwości". Powyższe oznacza, iż sędzia w sytuacji opisanej w projektowanym art. 32a będzie mógł, po spełnieniu wymogów ogólnych wymaganych od kandydata, zostać powołany na stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym niezależnie od dokonywanych przez Ministra Sprawiedliwości obwieszczeń o wolnych stanowiskach. Krajowa Rada Sądownictwa pozytywnie ocenia ten przepis, jednakże zwraca uwagę, iż podobne rozwiązanie powinno funkcjonować także w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych, gdyż aktualnie obowiązujący art. 75 § 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych jest wysoce dla sędziów niekorzystny. Rada proponuje także uzupełnienie dyspozycji art. 70 § 1 USW o odesłanie do art. 76 USP dotyczącego zwrotu kosztów przeniesienia oraz skonkretyzowanie tegoż przepisu (określenie m.in. trybu wypłaty środków pieniężnych). Dla uzyskania pełnej kompletności rozwiązań w tym zakresie należałoby także zmienić rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 maja 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu ustalania i wypłacania uposażeń sędziom sądów wojskowych w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych członkom ich rodzin. Nie dotyczy ono swym zakresem sędziów przeniesionych w stan spoczynku z powodu zmiany organizacji sądów, co uniemożliwia wykonanie dyspozycji art. 100 § 1 USP w zw. z art. 70 § 1 USW.

Krajowa Rada Sądownictwa pozytywnie ocenia zmiany w zasadach wyboru rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów wojskowych. Nadto ustawowego określenia wymaga zapewnienie warunków działania rzecznika dyscyplinarnego sądów wojskowych, analogicznie jak w art. 15 ust. 1 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Projektowany art. 64a ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych wprowadza stanowisko referendarza, jednakże nie precyzuje zadań jakie miałyby wykonywać ta kategoria pracowników. Odesłanie w tym zakresie do ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, z racji obecnej właściwości sądów wojskowych, jest nie wystarczające.

Właściwym byłoby umożliwienie delegowania referendarzy sądowych w sądach wojskowych na okres co najmniej 6 miesięcy do sądów powszechnych dla podniesienia ich kwalifikacji zawodowych i rozszerzenia wiedzy na inne dziedziny prawa poza prawem karnym. Efektywne wykorzystanie kadry referendarzy byłoby możliwe przy udzieleniu Prezesom Sądów Garnizonowych uprawnień do powierzania im za ich zgodą czynności asystentów sędziów.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca uwagę na potrzebę zmian w zakresie właściwości miejscowej sądów dyscyplinarnych, poprzez wskazanie w art. 39a § 2 USW jako sądu właściwego, sądu w okręgu którego nie znajduje się miejsce służbowe sędziego objętego postępowaniem. Przydatność zmiany w tym zakresie art. 39a ustawy wynika z praktycznie nader często zachodzącego problemu wyłączeń sędziów, zważywszy na ich szczupłą obsadę kadrową.

Docelowo najlepszym rozwiązaniem tej kwestii byłoby przekazanie spraw dyscyplinarnych sędziów wojskowych do kognicji Sądów Apelacyjnych w Warszawie i Poznaniu, przy zapewnieniu udziału w składzie orzekającym 1 sędziego wojskowego.